

Opschrift

Vergadering van 16 juni 2020

Nummer: 2020_MV_00213

Onderwerp:

Mondelinge vraag van raadslid Sven Taeldeman: Recuperatie opgepompt grondwater

Raadslid(-leden):

Sven Taeldeman - sp.a

Bevoegd: Tine Heyse

Betrokken: Filip Watteeuw

Omschrijving van de vraag

Toelichting:

In mei stelde ik aan schepen Watteeuw de vraag voor het realiseren van zgn. 'straattuinen', wat tot fel vergroende straatbeelden moet leiden, goed voor leefbaarheid en goed voor klimaat (koelte en opvang regenwater).

In het antwoord werd aangegeven dat er ten aanzien van het klimaataspect ook nog andere maatregelen worden genomen, zoals bij bouwerven waar grondwater wordt opgepompt, een tank voorzien met kraantje, waar de burens gebruik kunnen van maken.

In Sint-Amandsberg vinden op dit moment een aantal grotere woningbouwerven plaats (omgeving Waterstraat en Biest) waarvoor water wordt opgepompt. In dit droge voorjaar staken de burens op 3 juni zelf de handen uit de mouwen en recupereerden zo maar liefst 150.000 l grondwater, in overleg met de aannemer.

Vraag:

- Om een bouwput te kunnen realiseren wordt water opgepompt, zodat er in een 'droge' put gewerkt kan worden. Vraag is of er zo véél water moet worden opgepompt, en of er naargelang de grondwaterstand niet (nog meer) met een aangepast 'pompregime' gewerkt kan worden?
- Indien er dan toch moet gepompt worden,
 - Zijn er werven bekend waar dit recuperatiesysteem met tankwagen en kraantje (nog) niet wordt toegepast? Waar dit wel wordt toegepast, wordt

- er ook effectief gebruik van gemaakt door de buurtbewoners? Is dit voldoende bekend bij de buurtbewoners, en wat zijn de reacties?
- Kan er door de diensten Stedenbouw en Klimaat bekeken worden of er grootschaliger mogelijkheden zijn om het opgepompte grondwater te recupereren?
Bijvoorbeeld :
 - Een grootschaliger verdeelsysteem voor de buurt opzetten, kan dit worden aangemoedigd en gefaciliteerd, bekend gemaakt?
 - Kan het water teruggewonnen worden door Farys?
 - Kan het water gerecupereerd worden door stadsdiensten die dat water bv. voor bevoeiing van aangeplante plantsoenen, bomen, of parken kunnen gebruiken?
 - Zijn er nu al initiatieven die worden voorbereid, welke?
 - Toen voornoemde werven tijdens de eerste weken van de coronacrisis stillagen, werd verder water opgepompt. In zulke situaties, of bv. bij het nakende bouwverlof, zou dat oppompen toch minstens tijdelijk moeten kunnen worden verminderd of worden stopgezet. Kan dat bekeken worden om daar een initiatief in te nemen, alstublieft?

Antwoord

23 juni 2020

Vragen 2020_MV_00206 en 2020_MV_00213 werden samen behandeld

Belangrijk bij bemalingen is er een cascade te volgen : liefst laten infiltreren in de buurt – omdat daar veel grond/land voor nodig is, is dat in stedelijke context zelden mogelijk ; tweede : lozen in oppervlaktewater – daar gaan we als stad best ver in bv bij werf aan Watersportbaan is er stukje ‘brugje’ over weg aangelegd om lozen in de Watersportbaan mogelijk te maken. Slechts indien 1 en 2 niet kan, toelating om in riool te lozen.

Hoe zorgen we ervoor - indien infiltratie of lozen in oppervlaktewater niet kan – er toch minder grondwater in de riool komt

Vorig jaar hadden we een proefproject. In vergunningen/aktenames werd toen opgelegd dat in tijden van droogte (bij code oranje dus) een buffervat van 1.000 liter moest worden geïnstalleerd bij werken die langer dan 14 dagen duurden en uiteraard enkel in geval van niet verontreinigde bodem – dat laatste is natuurlijk een heel belangrijke voorwaarde, want het is natuurlijk niet de bedoeling dat mensen zeg maar hun aardbeien water geven dat verontreinigd is.

Dit was een proefproject en daar hebben we toen vanuit de Stad niet zoveel richtbaarheid aan gegeven. In vergelijking met de zomer daarvoor (2018) leefde het ook iets minder bij Gentenaars omdat de gouverneur minder maatregelen had opgelegd. Het hergebruik van bemalingswater was vorig jaar dan ook zeer beperkt. (cijfer: in 2019 werd deze bijzondere voorwaarde opgelegd in 37 dossiers).

We hebben het proefproject geëvalueerd en een aantal aanpassingen doorgevoerd. Zo wordt er geen buffervat meer opgelegd, maar een aftapkraantje (omdat uit evaluatie bleek dat er voldoende debiet is) en wordt deze voorwaarde altijd opgelegd bij bronbemalingen – ook als er geen droogte is (voorwaarde wordt dus losgekoppeld van code oranje) en ook bij korte bemalingen (van minder dan 14 dagen). Uiteraard ook hier, ik kan het niet genoeg herhalen, wordt deze voorwaarde enkel opgelegd waar er geen risico is op verontreiniging.

Dit jaar is het door de vroege droogte veel eerder opgepikt door de burgers. Het leeft bij de Gentenaars en er is ook veel rond te doen op sociale media, ook door middenveldorganisaties als GMF. Hoewel we hier geen cijfers rond hebben, ben ik zeker dat er heel wat meer bemalingswater wordt hergebruikt (alleen al door de actie in het Korte Straatje).

Wat nu niet kan is gebruik van dit grondwater door professionelen

Wat jammer genoeg nu niet kan het gebruik van bemalingswater door professionelen. Momenteel is professioneel hergebruik van bemalingswater niet mogelijk omwille van de Vlaamse milieuwetgeving, ook te maken met heffingen die anders betaald moeten worden. Vanuit de stedelijke diensten werd dit reeds aangekaart bij de wetgever en de Vlaamse administratie is aan het kijken om de wetgeving hierop aan te passen. Zodra dit mogelijk wordt, zullen we daar als stad verder op inzetten. We verwachten dat dit pas tegen de zomer van 2021 zal kunnen.

Als Stad Gent moedigen we Vlaanderen aan hier spoedig werk van te maken, omdat hiermee uiteraard de grootste milieuwinst te halen is. Denk maar aan gebruik van bemalingswater door de groendienst, brandweer, IVAGO of landbouwers. Mijnheer Taeldeman – hierbij is ook jouw vraag over gebruik van stadsdiensten ook beantwoord. Want ook Stad Gent is als professionele gebruiker gelimiteerd in haar mogelijkheden door de beperking op professioneel hergebruik van bemalingswater. Er wordt wel naar andere mogelijkheden gezocht. Zo zal de Groendienst dit jaar, via een overeenkomst met Aquafin, voor het eerst gebruik maken van gezuiverd afvalwater van de zuiveringsinstallatie in Drongen voor het begieten van openbaar groen (waar nodig, vnl beperkt tot nieuwe aanplant). Daarnaast gebruikt de Groendienst oppervlaktewater, grondwater en opgevangen regenwater zodat het gebruik van leidingwater zoveel mogelijk beperkt wordt.

Moeten we meer acties zoals in het Kort Straatje stimuleren of overnemen

Absoluut heel veel appreciatie voor de actie in het Kort Straatje – is zeer zeker sensibiliserend.

We zien het echter niet als de rol van een lokale overheid om de bedeling naar omwonenden met tankwagens en dergelijke te organiseren. Het lijkt ons niet de bedoeling dat tractoren kriskras door de stad rijden (zowel omwille van de veiligheid als omwille van de milieu-impact)

We moeten trouwens ook een belangrijk aandachtspunt meegeven bij acties zoals in het Kort Straatje nl de mogelijkheid dat grondwater sterkt ijzerhoudend kan zijn, wat regenwaterpompen en wasmachines kan aantasten. In een project van onderuit zoals in Kort Straatje zullen mensen daar attent op gemaakt worden, maar moesten we dat massaal als stad beginnen organiseren zouden we zeker eerst water moeten laten analyseren, enz we willen immers niet aansprakelijk zijn dat de regenwaterpompen van mensen stuk gaan.

Vraag van mijnheer Rysermans over regierol en digitaal platform

Of we als stad een online kaart met bronbemalingen kunnen aanbieden, wordt momenteel bekeken door de dienst milieu en klimaat. We onderzoeken wat technisch en juridisch kan. We zijn bereid om hierover te communiceren vanuit de Stad (binnen de wettelijke en technische mogelijkheden die we hebben). Een echte regierol om aanbieders en afnemers met elkaar in contact te brengen (of andere logistieke organisatie) lijkt me niet de rol van de Stad. Het afleveren van een vergunning staat ook niet gelijk aan de opstart van een bronbemaling, dus ook dat moeten we nog verder bekijken wat mogelijk is en hoe we op een correcte manier Gentenaars kunnen informeren.

Stad Gent onderzoekt momenteel de mogelijkheid tot ontwikkeling van een online overzicht van de locaties met bemalingen op grondgebied Gent waar opgepompt grondwater ter beschikking is. Maar zoals reeds gezegd bij de vraag van college Rysermans zijn hier nog heel wat zaken die onderzocht moeten worden. Wat kan technisch (hulp digipolis?), wat kan juridisch (GDPR), hebben we voldoende en correcte info (exacte opstart werf), ...

We zetten ook meer in op communicatie over bemalingswater op werven via de website, persbericht, facebook Gent Klimaatstad. De website werd onlangs ook aangepast aan de nieuwe afspraken en we hebben dit ook aangevuld met enkele aandachtspunten, zoals de mogelijkheid dat grondwater sterkt ijzerhoudend kan zijn, wat regenwaterpompen en wasmachines kan aantasten.

Dan de vraag van de heer Taeldeman – moet er wel zoveel grondwater opgepompt worden ?

Oppompen kan alleen met vergunning of melding. Zowel de duur van de bemaling als de opgepompte volumes moeten worden beperkt tot het strikt noodzakelijke. Dit wordt ook opgenomen in de vergunning of aktenaam. In de zomer staat de grondwatertafel lager dus wordt er sowieso wel minder opgepompt.

Er beweegt vandaag heel wat rond bemalingen. Ook andere steden en gemeenten kampen met deze uitdaging. Onze dienst milieu en klimaat volgt de ontwikkelingen op dat vlak goed op. Zo bekijken we momenteel of bepaalde nieuwe technieken (zoals sondestuurd bemalen = met een sensor zodat de pomp stilvalt als bepaald niveau bereikt worden), de voorkeur moeten krijgen We onderzoeken ook of een bepaalde techniek verplicht mag worden, indien de exploitant ook op andere wijze kan garanderen dat water tot maximaal

een bepaald peil verlaagd wordt. Bijzondere voorwaarden moeten namelijk altijd gemotiveerd worden.

Er is een belangrijke rol weggelegd voor toezicht/handhaving om bemalingen volgens de richtlijnen te laten gebeuren en in lijn met de opgelegde bijzondere voorwaarden, zodat de impact van de bemaling zo beperkt mogelijk gehouden wordt. Meer middelen voor handhaving kunnen hiertoe bijdragen.

Momenteel – gezien de droogte en code oranje – staan bemalingen (al enkele weken) bovenaan het prioriteitenlijstje van dienst toezicht. Waar in “normale” tijden enkel ter plaatse wordt gegaan bij meldingen en klachten van mogelijks niet correct uitgevoerde bemalingen, gaat toezicht nu proactief controleren, bvb of er effectief de mogelijkheid wordt geboden om water af te tappen. Aannemers van bouwwerven worden gecontacteerd en moeten binnen de 2 dagen bewijzen dat er enerzijds een aftappunt voorzien werd en anderzijds een duidelijke affichering is voor de burgers dat dit water kan gebruikt worden, maar niet voor menselijke consumptie. Voorzien zij dit niet dan wordt er proces-verbaal opgemaakt. Vorig jaar werd deze proactieve aanpak ook gevolgd tijdens de droogteperiode en werd dit goed opgevolgd door de aannemers waardoor er geen pv's moesten worden opgemaakt.

Er worden jammer genoeg nog steeds bemalingen uitgevoerd zonder melding of omgevingsvergunning. Momenteel gaat dienst Toezicht niet proactief op zoek naar zulke bemalingen. Dit is niet alleen praktisch moeilijk, maar houdt ook een te grote bijkomende werklast in gelet op de beschikbare hoeveelheid controleurs.

Dan nog concrete **Vraag: Kan het water teruggewonnen worden door Farys?**

Nee, het betreft geen drinkwaterkwaliteit.

En dan nog vraag: Toen voornoemde werven tijdens de eerste weken van de coronacrisis stillagen, werd verder water opgepompt. In zulke situaties, of bv. bij het nakende bouwverlof, zou dat oppompen toch minstens tijdelijk moeten kunnen worden verminderd of worden stopgezet. Kan dat bekeken worden om daar een initiatief in te nemen, alstublieft?

Bemalingen (tijdelijk) verminderen of stopzetten kan niet zomaar (gaat o.a. over stabiliteit). Als de werken nog niet beëindigd zijn en het peil stijgt weer, kan dit onherroepelijke schade veroorzaken (denk aan verzakkingen). De veroorzaakte schade aan bv. een kelder kan zo groot zijn dat deze volledig afgebroken en opnieuw gemaakt moet worden.

Wordt een bemaling (tijdelijk) stopgezet, dan is het reeds bemaalde water voor niets geweest. Wanneer men nadien terug start, moet de bemaling terug helemaal herstarten, met als resultaat dat er op het einde van de rit mogelijks net meer water werd weggepompt.

Het departement Omgeving schreef, samen met VMM, richtlijnen uit voor exploitanten van tijdelijke bemalingen die ten gevolge van de Coronacrisis (Covid-19) langer moeten exploiteren. Het principe van goed huisvaderschap staat hierin centraal.

De richtlijnen zijn terug te vinden via volgende link op de website van het Departement:
<https://omgeving.vlaanderen.be/noodmaatregelen-coronavirus#Bemalingen>.
